

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
філософії та міжнародної комунікації

-
“19” 2026 .

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЛАТИНСЬКА МОВА

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С4 Психологія

Освітня програма Психологія

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: ВАКУЛИК Ірина Іванівна, к.філол. н., доцент

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

У наші дні латинська мова – це своєрідний будівельний матеріал, з якого творяться нові терміни. Адже жодна галузь науки не може обійтися без знання основ термінології, яка формується на базі латинської мови. Вивчення латини має вирішальну роль саме у професійній підготовці майбутніх фахівців, бо на ній ґрунтується значна частина професійно орієнтованих дисциплін. Латинська мова сьогодні залишається джерелом творення міжнародних номенклатур, наукової лексики. Численні латинські прислів'я, афоризми та терміни увійшли у вжиток в сучасних мовах у вигляді мовних кальок або прямих запозичень зі збереженням латинської мови. Латинська мова полегшує розуміння коренів західного світу. Вона сприяє розвитку стратегій навчання та формуванню умінь аргументації. Курс дисципліни призначений для ознайомлення студентів із основами латинської мови, набуття ними практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній діяльності, а також підготовки до освоєння майбутніми психологами фахових термінів і фраз. У результаті вивчення латинської мови в університеті майбутні спеціалісти навчаються читати латинські тексти, вивчають основи граматичної будови латинської мови, оволодівають навичками перекладу латинських текстів, ознайомлюються зі шляхами і способами запозичень з латинської мови.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С4 Психологія
Освітня програма	Психологія
Факультет/ІНІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	2 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	2 год.
Самостійна робота	45 год.	86 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів здатності опанувати латинську мову як засіб розуміння термінології та концепцій психології, а також у розвитку навичок застосування латинських формулювань у професійній діяльності та комунікації в міждисциплінарному просторі.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Латинська

мова» (за їх наявності) ОК1 Іноземна мова, ОК2 Друга іноземна мова (польська)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 — Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога в різних сферах практики.

ЗК3 — Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4 — Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі.

ЗК6 — Здатність приймати обґрунтовані рішення у ситуаціях власної професійної діяльності.

ЗК7 — Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній сфері.

ЗК9 — Здатність працювати в команді, вміння організовувати роботу команди.

ЗК12 — Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК2 — Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК11 — Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

ПРН10 — Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН14 — Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

Програма та структура навчальної дисципліни

--	--	--

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Фонетика. Морфологія												
Тема 1. Історія розвитку латинської мови та її роль у формуванні міжнародної наукової термінології. Фонетична система латинської мови. Довгі та короткі склади наголос.	2	-	-	4	25	31	1	-	-	-	-	1
Тема 2. Дієслово. Граматичні категорії. Часи. Дієвідмінювання.	2	-	-	4	-	6	1	-	-	-	-	1
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Іменники I–V відмін.	2	-	-	10	-	12	-	-	-	1	39	40
Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Прикметники III відміни.	2	-	-	4	-	6	-	-	-	1	19	20
Разом за модулем 1	8	0	0	22	25	55	2	0	0	2	58	62
Модуль 2. Морфологія. Синтаксис												
Тема 1. Словотвір. Займенник.	2	-	-	2	20	24	-	-	-	-	10	10
Тема 2. Структура речення. Прислівник. Прийменник.	2	-	-	4	-	6	-	-	-	-	10	10
Тема 3. Числівник	3	-	-	2	-	5	-	-	-	-	8	8
Разом за модулем 2	7	0	0	8	20	35	0	0	0	0	28	28
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	30	45	90	2	0	0	2	86	90

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1. Історія розвитку латинської мови та її роль у	

1	формуванні міжнародної наукової термінології. Фонетична система латинської мови. Довгі та короткі склади наголос.	2
2	Тема 2. Дієслово. Граматичні категорії. Часи. Дієвідмінювання.	2
3	Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Іменники I –V відмін.	2
4	Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Прикметники III відміни.	2
5	Тема 5. Словотвір. Займенник.	2
6	Тема 6. Структура речення. Прислівник. Прийменник.	2
7	Тема 7. Числівник	3
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови. Правила вимови та наголошення. Читання	4
2	Verbum. Часи системи інфекта	4
3	Nomen substantivum. Особливості відмінювання іменників I-II відмін	4
4	Особливості відмінювання іменників III відміни	4
5	Nomen adiectivum. Узгодження прикметників з іменниками.	2
6	Числівники	2
7	Займенник	2
8	Структура простого і складного речення. Граматичний порядок слів.	2
9	Gaudeamus. Sententiae Latinae.	2
10	IV-V відміни іменників	2
11	Відмінювання атрибутивних словосполучень	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості вимови термінів грецького походження. Особливості наголошення термінів. Буквосполучення. Дієслово. Лексичний мінімум – латинські терміни I, II відмін. Особливості відмінювання іменників III відміни. Узгодження іменника з прикметником. Студентський гімн «Gaudeamus».	25
2	Загальні відомості про словотвір. Складання основ. Суфіксація. Префіксація. Займенник. Прийменник. Прислівник. Числівник. Структура речення. Фразеологічний мінімум – 100 сентенцій.	20
Всього годин		45

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Навчання через дослідження
- Командна робота
- Змішане навчання
- Практичне заняття
- Семінар
- Лекція

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени

та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Фонетика. Морфологія		
Лабораторна робота. Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Довгі та короткі склади. Наголос.	ПРН 10, ПРН 14. У цьому модулі студент ознайомиться з особливостями вимови грецьких термінів, наголошення, буквосполучень, а також з лексичним мінімумом латинських термінів I, II відмін. Вивчатиме особливості відмінювання іменників III відміни, узгодження іменника з прикметником, а також опанує навички правильного вимовляння та морфологічного аналізу латинських слів. Це дозволить формулювати думки логічно і доступно, а також дискутувати з урахуванням культурних особливостей співрозмовника.	15
Лабораторна робота. Дієслово.		15
Лабораторна робота. Іменник.		15
Лабораторна робота. Прикметник.		15
Самостійна робота. Фонетика. Вступ до морфології.		10
Модульна контрольна. Фонетика. Вступ до морфології		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Морфологія. Синтаксис		
	ПРН 10, ПРН 14. Модуль спрямований на ознайомлення з	

Лабораторна робота. Словотвір. Займенники.	основами словотвірної системи латинської мови, складанням основ, суфіксацією, префіксацією, а також з особливостями синтаксису та структурою речення. Студент навчатиметься аналізувати структуру латинських речень, розуміти фразеологічний мінімум та застосовувати ці знання у фахових комунікаціях. Це сприятиме формулюванню логічних думок, їх доступному викладу та культурному спілкуванню.	15
Лабораторна робота. Прийменники. Прислівник.		15
Лабораторна робота. Структура простого і складного речення. Грамаітичний порядок слів.		15
Лабораторна робота. Числівники.		15
Самостійна робота. Самостійна робота 2. Морфологія.		10
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Конференції, олімпіада з латинської мови		
Навчальна робота (разом за семестр)	70	
Підсумковий екзамен	30	
Разом за курс	100	

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/ залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3864>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Балалаєва. О., Вакулик І. Методика використання електронних підручників для навчання латинської мови студентів аграрних ВНЗ. Наука та освіта, 2017, 8, 157-164. DOI 10.24195/2414-4665-2017-8-23. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000419155700023>
2. Вакулик, І. І. «Гаудеамус» від джерел походження до культу. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>

3. Вакулик, І. І. Багатство лексичного фонду європейських мов крізь призму термінів міжнародної дипломатії. Міжнародний філологічний часопис. 2023. 27(2). [https://doi.org/10.31548/philolog14\(2\).2023.05](https://doi.org/10.31548/philolog14(2).2023.05)
4. Вакулик, І. І. Гумор як опозиція ворожій пропаганді в умовах боротьби за незалежність України (XX-XXI ст.): історико-лінгвістичний аспект. Ad Alta, 2023. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001027993900010>
5. Вакулик, І. І. Концепт «інформаційного простору» сьогодення: джерела, стан, перспективи. Міжнародний філологічний часопис. 2022. [https://doi.org/10.31548/philolog13\(4_1\).2022.008](https://doi.org/10.31548/philolog13(4_1).2022.008)
5. Вакулик, І. І. Лінгвістичні аспекти наукової комунікації у синхронії та діахронії. Київ: КПСервіс, 2015. 280 с.
7. Vakulyk, I. (2016). Working on terminology and professional vocabulary. Scientific bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series «Philology», 245, 303-307
3. Vakulyk, I. (2016). Factors of linguistic and speech competence formation. Scientific bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series «Philology», 248, 52-56
9. Chaika, O., Vakulyk, I., Hutyriak, O. Multiculturalism in education: teaching foreign languages and translation. Ad Alta, 2023. <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130133/PDF/130133.pdf>
0. Шинкарук, В. Д. Семантико-синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в латинській мові. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>
1. Оліщук, Р. Л. Латинська мова. Синтаксис: підручник для ВНЗ. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202 с.
2. Шаманова, Н. Є. Латинська мова: навчальний посібник з вивчення дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
3. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 2020. 533 с.
4. Шинкарук, В. Д., Чайка О. І. (2025) Числівники як спеціалізовані засоби вираження предиката кількості в латинській мові. International journal of

philology, 15 (2).

5. Palshkov, K.; Shetelya, N.; Khlus, N.; Vakulyk, I.; Khyzhniak, I. Impact of mobile apps in higher education: Evidence on learning. *Amazonia Investiga*, 2024. 13. 74. 115-128. DOI10.34069/AI/2024.74.02.10
5. Shynkaruk, V., Chaika, O., Teleky, M. (2024). Classification of word formation categories in Latin adjectives. *International journal of philology*, 15 (4).
7. Vakulyk, I. Dynamism of information-saturated life as a reality of society existence. Publishing House «Baltija Publishing», 2024. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-480-1-6>
3. Vakulyk, I. Minimal effort: The key to effective learning and goal attainment. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2025. 13(1). <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2025.70>
9. Vakulyk, I. Suffixal borrowed lexical items and features of their transformation in modern European languages (on the material of modern terms). *Серія конференцій ACNS: Соціальні та гуманітарні науки*, 2023, 3, стор.02002. <https://doi.org/10.55056/cs-ssh/3/02002>
9. Vakulyk, I., Koval, V., Lukiianchuk, I., Romanenko, N., Grygorenko, T., Balalaieva, O., & Oros, I. (2022). Formation of a Professional Communication Culture Among the Students Using Information Technologies. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 75-82. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.12>
1. Vakulyk, I., Voskoboinikova, H., Haharin, M., Chabaiovska, M., Dovzhuk, V., & Tomashevskaya, M. (2023). Globalization of the education space in EU countries and Great Britain through radical information reform. *Amazonia Investiga*, 2023. 12(65), 29-38. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.3>